

Några minnesvärda vänner

I mina artiklar om vänner som kom och gick fick jag tyvärr ej med alla som är värda att minnas. Mina tankar går nu först till "gubben Fast", med Erik som förnamn. Han bodde i den gamla stora statsstugan på Hummelstad gård. Statstugan brändes ner för några år sen och med den försvann många kulturminnen. Om den stugan på sin tid kunnat tala skulle vi fått veta mycket.

Det var armod och fattigdom bland de många statarfamiljer som bodde där. Många, många nerlusade barn, som var dåligt klädda; alla dessa stackars statarehustrur, som nästan jämt gick omkring bärande på barn både inom och utom sin kropp. Hårt arbete fick de delta i och då allra först mjölkning och mycket mera.

Statstugan hade tre våningar indelade i ett rum och kök, eller bara ett rum där alla skulle bo, äta och sova. Längst upp på tredje var det enkelrum för gamla så länge de orkade klara sig själva. I ett sådant rum bodde vår Erik Fast. Att det var ett knektnamn förstår vi alla. Nästan dagligen kom han ner till handelsboa, Hummelstad, där han hade full uppvisning av sin vighet. Han kunde med lätthet stående bita sej i stortån, kunde ock slå ihop sina händer på ryggen och då med händernas översida. Hade en sabel som käpp och den kunde han "vigulera" med, även balansera den på huvudet. Jo, vår gamla Fast var alltid en rolig underhållare.

Men ack, så en dag måste han skjutas till Hallingebergs fattigstuga, hade ingen anhörig och då blev det alltid fattigstuga för de gamla orkeslösa.

I TANKAR SER JAG DEN LILLE MANNEN sitta hopsjunken i en hästskjuts på färd till fattigstuga, hans sista resa i livet. Det var en välkänd person som med egen häst skötte tömmarna. Det var en av fattigvårdsstyrelsens män, handelspatron F.W Johansson, Hummelstad.

I min ägo har jag en tavla "Ett älgmotiv" signerat Nils Nordström år 1922. Jag är stolt över tavlan eftersom jag så väl kände konstnären. Tavlan lottades ut och jag hade tur att vinna den för 5 kr. Rätt stora pengar på den tiden.

Konstnären blev sjuk, jag tror att han blev blind och därför blev skickad till någon plats i Skåne där han hade sin hemorts rätt, ty vår socken Hallingeberg hade inte givit honom denna rätt. Socknarna var noga med förr i tiden att ej ta på sig någon person som de kanske fick ta hand om. Det söktes alltid hemorts rätt av nyinflyttade i socknarna, men inte alltid att det blev beviljat.

Nordström var sammanboende med en kvinna. Hilda, minns väl att hon ej gillade att mannen var begiven på sprit: "Di drecker sitt kalle brännvin å förkyler magen", sade hon.

Möller från Frösvinäs var ock en gammal man som hade mycket att berätta när han kom till vår handelsbod. Berättade om en älgjakt då han blev tagen för en älg, slapp undan med att en kula genomborrade hans huvudbonad. Han bar på sin rygg en

"kont" av älghud, som skymtade mellan buskarna. Jägaren trodde att det var en älg och baken på densamma, därför siktade lite mer framåt för att ej skada baken. Det var tur för den drevkarlen, som kom undan med bara förskräckelsen. Möller hade varit knekt för Mjöltorp och Bromåla och bodde då på knekttorpet Lilla Mjöltorp.

NÄR KNEKTEN MÖLLER KOM HEM från sina "möten" som det hette så anmälde han sin hemkomst till min farfar C.J Hermansson, Bromåla och det gjorde han genom att skjuta tre skott med sin bössa rakt upp i luften. Då visste rusthållaren att knekten Möller åter var hemma på sitt torp.

Möller var rätt gammal när han berättade det för min far. De båda hade lite affärer ihop, ty som hobby på ålderdomen brukade han åt far "skjuta av nät". Det hette så när det färdigbundna nätet skulle försees med så kallade "ternar" i över- och underkant, det var grövre starkare tråd att fästa flöten och sänken på så det höll. På överternen blev det kvapar av kork, näver och trä. Som bottentyngd fästes så kallade "hallar", små avlånga påsar som vi barn fick fylla med småsten eller grovt grus, de syddes sen ihop och syddes fast på bottenternen. Syning skötte alltid min mor om. Jo, Möller var en glad och trevlig man.

Nasaren Lingkvist var ock en välkänd person i bygderna runt omkring. Han hade cykel som han fraktade sina varor på, det blev ej så mycket cykling, utan han gick bredvid långa sträckor. Han sålde tyger och blåkläder, var glad och trevlig, blev mest bjuden på mat och härbärke över natten. Jag minns att det var han som år 1920 rodde ut på Långsjön tidigt en augustimorgon och fann handlarfamiljens yngsta dotter som omkom tillsammans med en kusin till F.W Johansson. Jag var då anställd i familjen så jag vet och minns denna tragiska händelse.

Vår granne, båtsman Gustav Alfred Flink, var i sin ungdom med på världsomsegling på träångkorvetten Vanadis, åren 1862-1863. Han var dock mycket mörkrädd, trodde på spöken, rå och skälvrängare, Använde både svavel, krut och stål som skydd, hade en påse av denna blandning på låset innanför hans dörr, var 92 år när han gick ur tiden. En mycket vital, gammal man, som ock är värd att minnas, men nu nog för denna gång.

Texten redigerad och digitaliserad av Anders Jacobsson i mars 2025